

Toestroom

Voor het eerst sinds jaren zijn de landelijke vooraanmeldingscijfers van eerstejaars studenten wiskunde gestegen! Dat is goed nieuws. Hadden zich vorig jaar rond half augustus 189 studenten aangemeld, dit jaar waren dat er 236. Een stijging van 25%¹.

Nu zijn de landelijke vooraanmeldingscijfers dermate laag, dat het gevaarlijk is om aan dergelijke fluctuaties betekenis toe te kennen. Zo staat de Rijksuniversiteit Groningen op de eerste plaats wat betreft de relatieve groei ten opzichte van studiejaar 1999/2000: het aantal vooraanmelders is daar gegroeid met maar liefst 175% ... van 8 naar 22.

Toch is het verheugend te noemen dat we met een toename te maken hebben en niet met een afname. Hiervoor zou men, met de nodige voorzichtigheid, de volgende oorzaken aan kunnen wijzen:

1. de toenemende vraag naar afgestudeerde wiskundigen op de arbeidsmarkt;
2. de inspanningen van stichting Vierkant voor Wiskunde (zomerkampen), van de Kangoeroe-stichting (wiskundewedstrijden voor klassen 1, 2 en 3) en van het wiskundetijdschrift Pythagoras, die eindelijk vruchten beginnen af te werpen;
3. de actiever geworden studievoorlichting aan de universiteiten (met name de masterclasses), die steeds meer leerlingen motiveert tot een keuze voor een wiskundestudie.

Punt 1 is niet meer dan logisch gezien de lage studentenaantallen van de laatste tijd. In dat licht zou deze 'kentering' in de vooraanmeldingscijfers er alleen maar op wijzen dat de wiskunde bezig is uit het dal van een varkenscyclus te klimmen.

Punt 2 is van levensbelang voor het imago van de wiskunde. Niet het werven van wiskundestudenten is hier de doelstelling, maar het verbeteren van de beeldvorming. Deze activiteiten bevinden in het schemergebied tussen middelbare schoolonderwijs en universiteit. Ze worden gedragen door enkele enthousiaste individuen en verdienen meer en structurelere ondersteuning dan nu het geval is.

Hier wil ik het hebben over punt 3, de voorlichting. Bij veel wiskundefaculteiten is studievoorlichting lange tijd een ondergeschoven kindje geweest. Intussen is op veel plaatsen de voor-

lichting geprofessionaliseerd. Mijn stelling is dat de hogere instroom met name een gevolg is van een verbeterde en actievere studievoorlichting. Zo heeft de universiteit van Groningen het afgelopen studiejaar een uitgebreide reclamecampagne gevoerd om meer exacte studenten te werven. En niet zonder succes!

Het toegenomen aantal eerstejaars in Groningen is niet ten koste gegaan van vooraanmeldingen elders. Dat ondergraaft een veelgebruikt argument tegen professionalisering van de voorlichting. Dit argument zegt dat de wiskundefaculteiten met zijn allen in dezelfde vijver vissen, en dat een hogere instroom bij de ene faculteit noodzakelijkerwijs ten koste gaat van het aantal nieuwe eerstejaars bij andere faculteiten.

Anders geformuleerd: actieve studievoorlichting heeft geen zin, want een leerling die echt wiskunde wil gaan studeren, gaat dat toch wel doen. Dit is een voorbeeld van een veelvoorkomend academisch gedragpatroon: geconfronteerd met een probleem, 'bewijst' de academicus dat het probleem buiten zijn competentiegebied valt en zet zich — tevreden over zijn eigen redeneringsvermogen — weer aan zijn onderzoek. Een dreigend gevaar is bezworen, namelijk dat men zich met de buitenwereld zou moeten bezighouden.

De toegenomen vooraanmeldingscijfers tonen aan dat het wel degelijk mogelijk is om meer wiskundestudenten te trekken. Het tij is daar rijp voor (de technologisering van de maatschappij schrééuwt om meer wiskundigen) en de toegenomen voorlichtingsinspanningen trekken wiskundestudenten die anders een andere studie zouden hebben gekozen.

Mooi, zult u zeggen, het gaat goed. Toch is er geen reden voor grote tevredenheid. Er liggen nog allerlei problemen op de loer. Niet de minste daarvan is het dreigende docententekort in het middelbaar onderwijs.

Chris Zaal
hoofdredacteur Nieuw Archief voor Wiskunde
Mathematisch Instituut, Universiteit Leiden
Postbus 9512, 2300 RA Leiden
zaal@math.leidenuniv.nl

¹ Zie: <http://www.tudelft.nl/statistiek/nieuws-vamuniek.htm>
en: <http://www.tue.nl/csa/opl-02.htm>